

ASSIGNMENT – 1

M.A. DEGREE EXAMINATION, JULY - 2023

THIRD SEMESTER

SANSKRIT

Paper I — VEDIC LANGUAGE AND LITERATURE

MAXIMUM MARKS: 30

ANSWER ALL QUESTIONS

1. सर्वे प्रश्ना जः समाधेया जः ।

- 'अग्ने यं यज्ञमध्वर' ..... इत्यत्र अध्वर शब्दस्य को( )र्थजः ?
- कजः व्यथमानाम् पृथिवीम् अहंहत् ?
- त्रिजःसत्प सामधजः कृताजः इत्यत्र कठा भावताजः
- यज्ञकेतुजः इति कस्याजः उपाधिजः ?
- नैतिक - अध्यक्षदेवजः कंजः ?
- मेधाजननसूक्तेस्य ऋषिजः कजः ?
- क्रिमिनाशनकारक- देव- कजः ?
- 'शतं जी शरदे वधज्ञमानजः' कस्मिन् सूक्ते उपलभ्यते ?
- काजः ब्राहा भूत्वा परमेहिनम्, प्रजापतिम् म धारयति ?
- सत्यानूतासमीक्षकजः द्रेवजः कजः ?

2. प्रश्नाजः समाधेयाजः ।

- कालसूतसारांशं लिखत ।
- उषादेव्याजः वैलक्षण्यं प्रवृत्तिं य प्रदर्शयत ।
- अमिसूक्ते बर्णितां स्तुतिं लिखत ।
- इन्द्रसूक्तानुसारं मन्द्रस्य महत्यं बर्णयत ।
- रात्रिसूक्ते निरूपितांशान् स्पष्टयत ।
- राष्ट्रसभायजः प्रामुख्यं निरूपयत ।
- पुरुषसूक्ते निरूपितं सृष्टिक्रमं लिखत ।
- मेधाप्राप्तिसाधनानि लिखत ।

ASSIGNMENT – 2

M.A. DEGREE EXAMINATION, JULY - 2023

THIRD SEMESTER

SANSKRIT

Paper I — VEDIC LANGUAGE AND LITERATURE

MAXIMUM MARKS: 30

ANSWER ALL QUESTIONS

1. प्रश्नी समाधेयी ।

- (a) इन्द्रस्य पराक्रमचेष्टान विज्ञोषा विशादयत ।
- (b) वरुणस्य नियमाजः अतीब किलष्टाजः सूक्तानुसारं लिखत ।
- (c) ब्रह्मीदानम् विवृणुत ।
- (d) दीर्घायुप्रासिसूक्तस्य तत्त्वं विशदयत ।

2. मन्त्रद्वयं व्याख्यात ।

- (a) स नजः पितेव सनवे
अग्ने सूपायनो भव ।
सचस्वा नजः स्वस्तये ।
- (b) सहस्रशीर्षा पुरुषजः सहस्राक्षजः सहस्रपात् ।
स भूमिं विश्वतो वृत्वात्यतिष्ठद्दशाङ्गुलम् ।
- (c) उपहुतो वाचस्पतिरूपास्मान् वाचस्पतिर्ह्वयताम् ।
सं श्रुतेन गमेमहि मा श्रुतेन विराधिषि ।
- (d) इममोदनं निदधे ब्राह्मणेषु विष्टारिणं लोकजितं स्वर्गम् ।
स मे मा क्षेष्ट स्वधया पिन्वमानो विश्वरूपा धेनुजः कामदुधू मे अस्तु ॥

ASSIGNMENT – 1

M.A. DEGREE EXAMINATION, JULY - 2023

THIRD SEMESTER

SANSKRIT

Paper II - HISTORY OF SANSKRIT LITERATURE AND LINGUISTICS

MAXIMUM MARKS: 30
ANSWER ALL QUESTIONS

1. सर्वे प्रश्नाजः समाधेयाजः ।

- (a) किं नाम भाषाविज्ञानम् ?
- (b) द्राविड - परिवारजः कजः ?
- (c) स्पर्शसंज्ञकाजः वर्णाजः के भवन्ति ?
- (d) अल्पप्राणसंज्ञकाजः के भवन्ति ?
- (e) भाषाशास्त्रविभागं निरूपयत ?
- (f) भाषाणां वर्गीकरणे कतिमार्गाजः प्रधानाभवन्ति ।
- (g) सामवेदस्यलक्षणं लिखत ?
- (h) ध्वनिनियमजः कजः ?
- (i) ब्रह्मवेदस्य नामान्तरं किम् ?
- (j) ऋग्वेदस्य ब्रह्मणानि कानि ?

2. प्रश्नाजः समाधेयाजः ।

- (a) निरुक्तवेदाङ्गं विवृणुत ।
- (b) अथर्वसंहितायाजः प्राधान्यं लिखत ।
- (c) कृष्णयजुर्वेदीयारण्यकविषयान् स्पष्टयत ।
- (d) गोपथब्रह्मणस्य विवेचनं लिखत ।
- (e) भारोपीय परिवारस्य सामान्यलक्षणानि लिखत ।
- (f) वेर्नर भाषानियमजः कजः ? सोदाहरणं लक्षयत ।
- (g) ध्वनिपरिवर्तनकारणानि लिखत ।
- (h) भारोपीय भाषाकुटुम्बे भाषाजः काजः ?

ASSIGNMENT – 2

M.A. DEGREE EXAMINATION, JULY - 2023

THIRD SEMESTER

SANSKRIT

Paper II - HISTORY OF SANSKRIT LITERATURE AND LINGUISTICS

MAXIMUM MARKS: 30
ANSWER ALL QUESTIONS

1. प्रश्नौ समाधेयौ ।
  - (a) वेदरचनाकालविषये विविध वादान् निरूपयत ।
  - (b) वेदस्य धर्मप्रतिपादकत्वं यजुर्वेदमनुसृत्य स्पष्टयत ।
  - (c) ध्वनिनियमान् सोदाहरणं स्पष्टयत ।
  - (d) भाषाणां वर्गीकरणविषये आकृतिमूलकं कथं विवृणुत ।

2. लघुटिप्पणीजः लिखत ।
  - (a) कठोपनिषद् ।
  - (b) कल्पजः ।
  - (c) ऋषिमण्डलम् ।
  - (d) शतपथब्रह्मणम् ।
  - (e) बृहदारण्यकोपनिषद् ।
  - (f) पाणिनीय शिक्षा ।
  - (g) ळकारस्य उच्चारणस्थानम् किम् ?
  - (h) दधामि इतिरूपस्य मूलरूपं किम् ।
  - (i) आर्यभाषाकालजः प्रचीनभारतवर्षे कदा ?
  - (j) कोल्डवेलस सिद्धान्त ।

ASSIGNMENT – 1

M.A. DEGREE EXAMINATION, JULY - 2023

THIRD SEMESTER

SANSKRIT

Paper III - DARSANAS

MAXIMUM MARKS: 30

ANSWER ALL QUESTIONS

1. सर्वे प्रश्नाजः समाधेयाजः ।

- (a) सांख्याभिमत प्रमाणानि कानि ।
- (b) सांख्यमते पुरुषजः कीदृशजः भवति । ?
- (c) दुजःखत्रयम् किम् ?
- (d) न्यायदर्शनानुसारं तत्त्वानि कति ।
- (e) जैमिनीय दर्शने धर्मजः कजः ?
- (f) सांख्यदर्शनस्याद्य प्रवर्तकजः कजः ?
- (g) न्यायदर्शने प्रत्यक्षं नाम किम् ?
- (h) जैमिनीयमतानुसारं प्रमाणानि कति ?
- (i) सत्कार्यवादम् के अङ्गीकुर्वन्ति ?
- (j) 'जातिजः' इति न्यायदर्शने किं भवति ।

2. प्रश्नाजः समाधेयाजः ।

- (a) पुरुषजः सांख्यमते कीदृशजः ? तस्य स्वभावं नानात्वं च निरूपयत ।
- (b) सांख्यमतानुसारं मोक्षस्यस्वरूपं किम् ? विशदयत ।
- (c) सांख्याभिमतं पङ्ग्वन्धन्यायं प्रदर्शयत ।
- (d) प्रत्ययसर्गजः कजः ?
- (e) तुष्टिभेदान् सोपपत्तिकं प्रदर्शयत ।
- (f) षष्टितन्त्रस्य स्वरूपं विवृणुत ।
- (g) 'अवयवाजः पञ्च' सविस्तरं निरूपयत ।
- (h) जैमिनीयमते मोक्षस्वरूपं विवृणुत ।

ASSIGNMENT – 2

M.A. DEGREE EXAMINATION, JULY - 2023

THIRD SEMESTER

SANSKRIT

Paper III - DARSANAS

MAXIMUM MARKS: 30

ANSWER ALL QUESTIONS

1. प्रश्नजः समाधेयो जः

- (a) न्यायसिद्धान्तानुसारं परार्थानुमानं विवृणुत ।
- (b) सांख्यमतानुसारं गुणत्रयस्वरूपं, व्यापारं च विशदयत ।

2. प्रश्नजः समाधेयो जः

- (a) वैशेषिकदर्शनस्य विषयविवेचनम् कुरुता ।
- (b) पूर्वमीमांसादर्शनानुसारं प्रमाणनिरूपणं कुरुत ।

ASSIGNMENT – 1

M.A. DEGREE EXAMINATION, JULY - 2023

THIRD SEMESTER

SANSKRIT

Paper III - POETICS AND AESTHETICS - (V)

MAXIMUM MARKS: 30

ANSWER ALL QUESTIONS

1. अधोनिदिष्ट प्रश्ना जः सर्वे समाधेया जः

- (a) 'ध्वनि' शब्देन कोर्थजः अभिदीयते ?
- (b) ध्वनेजः मुख्य भेदस्वरूपं लिखत ।
- (c) भक्तिर्नाम का ?
- (d) ध्वन्यभाववादाजः कति ?
- (e) 'शब्दार्थशासनमात्रेणैव' इति वाक्यार्थविशदयत ।
- (f) जगन्नाथकाव्यलक्षणे 'रमणीय' पदं किं निमित्तं प्रयुक्तम् ?
- (g) जगन्नाथमते काव्यकारणं किम् ?
- (h) जगनानाथमते मध्यमकाव्यं किं भवति ।
- (i) ध्वन्यालोकस्य अनुबन्धचतुष्टये विषयजःकजः ?
- (j) 'सुवर्णपुष्पां' - इत्यत्र अर्थविशेषजः कजः ?

2. प्रश्नाजः समाधेयाजः ।

- (a) मम्मटकाव्यलक्षणे जगन्नाथस्यारुचि प्रदर्शयत ।
- (b) काव्यकारणताविवेकं जगन्नाथानुसारं वर्णयत ।
- (c) उत्तमोत्तमकाव्यस्योदाहरणं निरूपयत ।
- (d) दीक्षितमतखण्डनं विशदयत ।
- (e) व्यङ्ग्यार्थस्य वाच्यार्थाद् वैलक्षण्यं निरूपयत ।

ASSIGNMENT – 2

M.A. DEGREE EXAMINATION, JULY - 2023

THIRD SEMESTER

SANSKRIT

Paper III - POETICS AND AESTHETICS - (V)

MAXIMUM MARKS: 30

ANSWER ALL QUESTIONS

1. एकजः प्रश्नजः समाधेयो जः
  - (a) ध्वनिविषयकं भक्तिवादितजः मतमुपस्थापयत ।
  - (b) ध्वन्यभाववादिनां मतां निराकुरुत ।
2. एकजः प्रश्नजः समाधेयो जः
  - (a) पण्डितराजकृतां निशशेषेत्यादि पद्यस्य समीचीनां व्याख्यां लिखता ।
  - (b) प्रतिभायाजः हेतुत्वनिरूपणं यथाग्रन्थं स्पष्टयत ।

ASSIGNMENT – 1

M.A. DEGREE EXAMINATION, JULY - 2023

THIRD SEMESTER

SANSKRIT

Paper V - THEORIES OF RASA AND DHAVANI - (VI)

MAXIMUM MARKS: 30
ANSWER ALL QUESTIONS

1. सर्वे प्रश्नाजः समाधेयाजः ।

- मम्मटकाव्यलक्षणे 'अदौषौ' इति शब्दस्यार्थजः कजः ?
- मध्यमकाव्यलक्षणं निरूपयत ।
- व्यञ्जकजः कजः ? निरूपयत ।
- को नामोपाधिजः ?
- “कर्मी कुशलजः” व्याख्यात ।
- जगन्नाथमते रसलक्षणं विवृणुत ।
- जगन्नाथमतानुसारं उत्तमकाव्यलक्षणं किम् ?
- जगन्नाथमतानुसारं भावाभासजः कजः ?
- रसाभासकारणं किम् ?
- भावद्वनिविषये जननाथाभिप्रायं स्पष्टयत ।

2. प्रश्नाजः समाधेयाजः ।

- मम्मटोक्तप्रकारेण उत्तमकाव्योदाहरणं विशदयत ।
- जगन्नाथमते उत्तमोत्तमकाव्यलक्षणं प्रस्तावयत ।
- 'मङ्केतितश्चतुर्भेदो' - व्याख्यात ।
- 'लक्षण तेन षाड्विधा' - व्याख्यात ।
- अर्थार्पितं सप्रभेदं यथाग्रन्थं विवृणुत ।
- 'गौर्वाहीकजः' का नाम लक्षणा ? विवेचयत ।
- जगन्नाथानुसारं रसभेदान् संगृहीत ।
- रसभावादीनां संलक्ष्यक्रमत्वं विवृणुत ।

ASSIGNMENT – 2

M.A. DEGREE EXAMINATION, JULY - 2023

THIRD SEMESTER

SANSKRIT

Paper V - THEORIES OF RASA AND DHAVANI - (VI)

MAXIMUM MARKS: 30
ANSWER ALL QUESTIONS

1. प्रश्नजः समाधेयो जः
  - (a) काव्यभेदविषये जगन्नाथस्य नूतनत्वं कथं निरूप्यते - विशदयत ।
  - (b) जगन्नाथस्यमते व्यञ्जकत्वम् किम् तत् पदवाक्यरचनादीनां विषये कथं भवति ।
2. प्रश्नजः समाधेयो जः (1 X 15 = 15)
  - (a) 'हेत्वभावान्न लक्षणा' विषय विवेचनं कुरुत ।
  - (b) अभिदामूलव्यञ्जनां ग्रन्थोक्तदिशा प्रथिपादयत ।